

SLOVENEČ

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1, 17

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošil prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 — h
četrt 6, 50 — h
mesec 2, 20 — h

V upravništvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 — h
četrt 5 — h
mesec 1, 70 — h

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 114.

V Ljubljani, v ponedeljek 20. maja 1901.

Letnik XXIX.

Shod katoliškega slovenskega društva za radovljški okraj v Gorjah.

Katoliško slovensko društvo za radovljški okraj je priredilo včeraj javen ljudski shod v Gorjah, ki se je prav dobro obnesel. Shod je bil zanimiv zato, ker so se obravnavala vprašanja glede postaj bohinjske železnice in ker pri političnih vprašanjih par gorjanskih liber., ki imajo v »Nar.« jako široka usta, vprilo ljudstva ni vedelo povedati nič v prilog svojemu liberalstvu. Udeležba je bila jako mnogoštevilna.

G. predsednik Vurnik je otvoril shod ob 4. uri ter dal besedo g. Pogačniku kot drž. poslancu. Čez dan je bil gosp. Pogačnik z g. županom Jak. Žumrom že prehodil kraje, kjer se projektirajo kolodvori za blejski kot, ter se sam prepričal, da je gorjanska zahteva glede kolodvora upravičena. Porečal je o delovanju drž. zbora ter naglašal, da hoče vlada z obilico gospodarskih predlogov zbornico omamiti, da bi pozabila na narodne politične težnje. Ker od 1. 1896 zbornica še ni potrdila nobenega letnega proračuna, trudi se vlada na vso moč, da bi potrjenje proračuna dobila vsaj zdaj in prišla do svojih milijonov. Zato daje vsaki deželi nekaj, in Kranjska dobi bohinjsko železnico, katera pa ni dar vlade kranjski deželi, ampak so nam jo dali le zato, ker slučajno ni druge poti v Trst kakor skozi našo deželo. Obljubil je, da se bo potegoval zato, da kolodvor ne bo nad Zako, kjer je jako nepripraven kraj, ampak da se povrne k prvemu načrtu, ki stavi kolodvor bližje Gorjam in Rečici. Liberalci v »Narodu« so sicer pisali, da jim bo baron Schwegel pridobil kolodvor na Rečici, a v resnici je ravno baron Schwegel za kolodvor nad Zako.

Ker je bil »Narod« g. Pogačnika na njegovo čast »kot častnika« pozval, da mora obsoditi tudi dr. Šusteršiča, odgovoril je gosp. Pogačnik tudi na dotična politična vprašanja. Da ni prišlo do skupnega slovan-

skega kluba, krivi so liberalci. Saj jim je bil »Slovenec« takoj povedal, da dokler imajo zvezo z liberalnimi Nemci in dokler »Narod« tako ostudno piše, ni mogoča zveza. Tudi starih zaveznikov Čehov in Rusinov naši niso mogli zapustiti. O dr. Šusteršiču je rekel g. Pogačnik, da mu je morala cela zbornica priznati osebno čast. Trgovske konkurence ni delala »Gospodarska zveza«, ker je le svojim članom prodajala. Obžalovati je sicer, da se je politični boj zanesel tudi v gospodarska društva, a to se je zgodilo tudi pri kmetijski družbi. Da bi dr. Šusteršič hotel z 2000 K »uničiti« Kmetijsko družbo je smešno, ker taka družba, ki ima gotovo vladno pomoč, se tudi s 100.000 K ne da uničiti. Če je dr. Šusteršič s cenejo prodajo hotel pridobiti »Gospodarski zvezi« več članov in svoji stranki več pristašev, je storil nekaj, kar delajo vse politične stranke. L. 1873. so na pr. liberalni češki veleposestniki naredili znani »Chabrus«. Za milijone gld. so pokupili veleposestev, da so zmagali pri volitvah — in nihče ni rekel, da so si »umazali roke«.

Ker je moral gosp. Pogačnik takoj na vlak, da pride še pravočasno na Dunaj k železniškemu odseku, je končal svoja izvajanja. Na predlog tajnika vlč. g. Mraka se mu je izrekla zahvala in zaupnica. Ko je odhajal, ga je ljudstvo veselo pozdravljalo.

G. svetnik in dež. poslanec Ažman je poročal podrobneje o železniškem vprašanju. Druga zveza s Trstom je postajala vedno potrebnejša, zlasti ker je južna železnica v privatno kapitalističnih rokah. Goričani so želeli železnico čez Predil in skozi soško dolino, a to je odklonil vojaški minister iz taktičnih ozirrov, ker bi v slučaju vojske z Italijo ne mogla služiti za brambo meje. V kranjskem deželnem zboru so bili i kat.-narodni i liberalni poslanci bolj vneti za zvezo iz Celovca čez Ljubelj, Tržič, Kranj, Loko na Divačo. Od slovenskih poslancev se je edini on potegoval za bohinjsko železnico, za katero je baron Schwegel pridobil tudi svoje nemške tovarise. Odločil

je pa celo vprašanje edino le vojaški minister.

Glede postaj je omenil g. poslanec, da so bile izpočetka dobro zbrane: postajica na Dobravi, kolodvori v Sp. Gorjah in na Boh. Beli. Blejci so hoteli imeti postajo bližje. Najprej so premaknili kolodvor z Gorjan na Rečico. Zdaj pa je izdelan nov načrt, ki prav nič ne odgovarja potrebam prebivalstva. Velika postaja se hoče narediti na Dobravi, kjer nikake potrebe ni, v Gorjah nič, tudi na Rečici ne, ampak v hribu nad Zako se hoče postaviti blejski kolodvor — samo zaradi razgleda. Tam je najbolj nepripraven kraj. Treba bo zidati cesto po serpentinah k njemu in po zimi ne bo nikakega prometa. Tudi dr. Šusteršič je govoril v železniškem odseku proti tej postaji in posl. Pogačnik se ji bo tudi ustavljal.

K sklepu je g. dež. posl. izjavil, da ne bo več kandidiral v dež. zbor. Razmere so neznesne zaradi obnašanja liberalcev. Duhovnik niti v zbornici ni varen, da se ne bi norčevali iz njega. Za naslednika priporoča g. Pogačnika.

Na predlog g. Vinka Jana se sklene obrniti se do barona Schwegelna, da se on kot domačin tudi potegne za gorjansko zahtevo. Dr. Jan dokazuje, da je iz tehničnih ozirrov postaja nad Zako neopravičena. Po zimi ne bo tam nikakega prometa. Mnogo Blejcev bo raje vozilo v Lesce, nego v Zako, in Gorje za svoj veliki izvoz zaslužijo svojo postajo bližje. Gosp. Ažmana prosi, naj še ostane dež. poslanec ter se poteguje nadalje za Gorjance.

Sprejeta je bila soglasno sledeča resolucija, ki jo je predlagal g. dež. poslanec Ažman:

1. Društvo najradostneje pozdravlja zidanje bohinjske železnice, ker upa, da se vsled tega povzdigneta letovišča na Bledu in v Bohinju in da se sploh ves okraj oživi gospodarsko in obrtno.

2. Društvo glede postaj in kolodvorov obžaluje, da se ni ostalo pri prvotnem načrtu, kar bi bilo najbolje, ter prosi, da naj se postaje vsaj tako vrede, da bo na Do-

bravi postajališče, v Spodnjih Gorjah kolodvor za blago in ljudi (in če to ne, vsaj postaja za odkladanje blaga), nad rusko vilo postajališče, na Boh. Beli in na Nomeni zopet velika kolodvora za ljudi in blago.

3. Društvo želi in prosi, da se pri zidanju železnice v delo jemljejo domači ljudje, kolikor je mogoče, in da se ozira pri potrebi železnice na Kropo in sploh na gorjanske železnice kraje.

4. Društvo odločno zahteva, da se ob nedeljah in praznikih brez posebne potrebe ne bo delalo.

Dr. Evgen Lampe je govoril o velikem boju, ki se bije sedaj proti katoliški cerkvi. Pojasnil je, kako krivično se napada cerkev z obrekovanjem. Sedaj so si izbrali liberalci posebno sv. Altonza Liguorijskega, kateremu po krivici podtikajo nenravne nauke. Celotestanski sodniki so v vseh instancah priznali, da je znana brošura o »liguorijski morali« grdo obrekovanje in sramotenje katoliške cerkve, in so potrdili konfiskacijo na Nemškem. Pri nas pa naši liberalni listi dan na dan ponavljajo ta obrekovanja. (Klic: Tudi »Gorenjec«! Dr. Jan: Ni res! Klici: Res je!) Proč od Rima! pomeni pri nas pa tudi: Proč od Avstrije! in: Uničenje Slovanstva! Zato se mora z veseljem pozdravljati velikodušni sklep nadvojvode-prestolonaslednika, ki je prevzel protektorat nad katoliškim šolskim društvom in jasno izjavil, da tudi on smatra protikatoliško gibanje kot boj proti avstrijstvu. V državnem zboru so hoteli Vsenemci začeti debato, da tam pod brambo imunitete izlijejo svoj žolč nad članom cesarske hiše. Ker je tudi voditelj slovenskih liberalcev dr. Tavčar glasoval z Vsenemci za debato o tem koraku nadvojvode, imamo tudi mi povod, da z drugimi katoliškimi društvi izrečemo zahvalo nadvojvodi za njegov plemeniti korak, ki nam daje nado o boljši bodočnosti. Predlagal je sledeči resoluciji:

Javni shod slovenskega katol. društva za radovljški okraj v Gorjah obsoja napad združenih nemških nacionalcev in slovenskih liberalcev na

LISTEK.

„Štrajk“.

Slika iz naših dnij. Spisal Anton Kopač.
(Dalje.)

»Kadar bomo delili —«, smejala se je Čempuhlja, »kadar bomo delili, vzamem si Marinovi dve lehi ob Potoku; tako ju imam precej pri rokah, — dvajset korakov...«

Četudi je hotela pokazati, da se samo šali, videlo se ji je na obrazu, da si želi ta »delitve« in kolikortoliko tudi zaupa vanjo.

»To so neumnosti, nič kot neumnosti, — kakó bi se moglo to zgoditi?« hitela je Grahovka in skoro prevrnila z roko svoj kozarec.

»Ali dobro bi bilo!«

»Od dela jih odvrčajo temi stvarmi, samo zapeljujejo jih... Ce se bo hotelo kaj zboljšati, bo to že počasi samo prišlo. Čemu je treba kričanja in rogoviljenja?« Žena Merkanova je govorila bolj tiho in nekako boječe, da je nihče ni pazno poslušal. Čutila je menda sama, da s podobnimi besedami ne opravi v tem viharju ničesar.

Druga soba je bila polna skoro samih opekarnskih delavcev. Nekateri izmed njih so imeli doma precejšnje kmetije; žena in otroci so delali na polju, mož pa je hodil

v opekarno. Toda večina je imela samo uborno kočo, — ali pa še tiste ne, — in košček polja na mahu ali majhen laz precej daleč v hribih. Posebno poslednjim je šla po zimi trda za kruh, — in vsako leto je vladala nekaj mesecev velika revščina po mnogih hišah v Leševju. Poleti se je prebilo lažje, kajti zaslužek v opekarni ni bil ravno slab, in v nekaterih družinah so hodili delat po trije, štirje.

Kozarci so se praznili, obrazi so postajali rdeči in pogledi megleni; govorili so hrupno in kričeče, da drug drugega ni razumel. Vsakdo je imel povedati kaj posebnega, važnega, in dokazoval je in mahal z roko, ne gledé na to, ali ga kdo poslušal ali ne. Stari, vedno pijani Točar je pozvonil s kozarcem ob liter, vstal izza mize in pričel govoriti. Za trenotek je hrup nekoliko potihnil; ali govornik se je te hipne tišine morda prestrašil, zajeceljal je par nerazumljivih besed, nasmehnil se in umolknil. Sosedje so se odvrnili od njega z nezadovoljnimi obrazi, in prejšnje kričanje in vpitje se je nadaljevalo.

Na stolu ob steni je sedel opekarnski delavec Perotnik, — mož precej močne postave, trudnega, nezadovoljnega obraza in z neredno zmrušenimi lasmi, ki so mu padali globoko na čelo. Doslej je govoril le

malo, toda poslušal je na vse strani. Govornikove besede, ki jih je čul malo prej zunaj na shodu, so ga vznemirile in pokazale njegovemu nezadovoljstvu povsem nova pota. Začel je premišljati. A premišljeval ni mirno in trezno, temveč na podlagi trdnih naukov, katere je slišal danes in o katerih se ni prašal, če so resnični ali ne. Razdelil je naprej vse človeštvo v dva dela. V prvega, manjšega spadajo bogatini in sploh vsi ljudje, »katerim se ni treba ubijati v potu svojega obraza za vsakdanji kruh«. To so »zatiralci«. A v drugi, neprimerno večji del je štel »zatirance«, siromake. O tem zatiranju in tlačanju ni mislil veliko, niti ne, odkod prihaja in kako bi moglo biti drugače. Kar ga je napolnilo takoj v prvem hipu z vso silo, to je bilo sovraštvo do manjšega dela človeštva, do »zatirancev«. Kako bi se jim dalo izviti izpod pestij, kako bi se dalo maščevati? Čeravno je čutil na dnu srca, vendar si ni hotel priznati, da mu je v prvi vrsti samo do brezdelnega uživanja, v kakoršnem se mu je zdelo, da žive »oni drugi«, — in da ga navdaja poleg želje do lastnega osvobođenja veliko močnejše hrepenenje, zadati kakoršenkoli udarec onim središnjim ljudem, potisniti jih, če bi bilo mogoče, na ono mesto, kjer stoji zdaj on sam in še nižje. O trpljenju svojem in

svojih drugov ni dvomil niti trenotek, a ni mu prišlo na misel in niti hotel ni raziskavati, kako bi se dalo pametno opomoči temu trpljenju. Ne počasi, polagoma do idejale, kakoršnega si je ustvaril o lahkem, brezskrbnem življenju, — ne! Kako bi se ga dalo doseči hipoma, z jednim samim skokom?

Bilo jih je malo, da bi mislili popolnoma enako o teh novih nazorih, ki so se zgrnili nad Leševjem nenadno, kakor hudo-urni oblaki o poletnem dnevu. Nekateri se prepirali in razgovarjali samo zaradi zabave; videli so v vsem samo nekaj kratkočasnega, novega, zanimivega in niti od daleč jim ni prišlo na misel, da bi spajali te nauke z resničnim življenjem, ali da bi jih izvajali iz njega.

Drugi so smatrali stvar za bolj resno, toda kljub temu se jim ni zdela posebno pomenljiva in usodna; govorili so o nji, kakor bi govorili o kakšnem zanimivem dogodku, ki pa se njih samih niti najmanj ne tiče. Mnogi pa, in to predvsem opekarnski delavci, vsesali so se v nove, prijetne misli z vsem srcem, razlagali jih, branili in zagovarjali in si predstavljali takoj v prvem trenotku njihovo vresničenje in njihove posledice.

(Dalje prih.)

dr. Šusteršiča ter smatra vso gonjo proti njemu kot politično borbo proti katoliškim načelom in gospodarski organizaciji.

Ravno tako se shod pridružuje vsem izjavam katoliških društev, ki so se izrekle Nj. ces. visokosti nadvojvodi Franu Ferdinandu, da je prevzel protektorat katoliškega šolskega društva.

Obe resoluciji sta bili soglasno sprejeli z velikim navdušenjem. Liberalci so se med glasovanjem tiho izgubili.

S tem je bil zaključen javni shod in pričel se je občni zbor slovenskega katoliškega društva za radovljiški okraj. Poročilo o njem objavimo pozneje.

Državni zbor.

Dunaj, 19. maja.

Vodne stavbe.

Odsek za vodne stavbe je zboroval v petek in soboto, a ni dovršil svojega dela.

Glavni poročevalec dr. Menger je v nadrobni razpravi o § 1. naglašal veliko važnost vprašanja, koliko naj k troškom prispevajo posamezne dežele. Vlada je izprva zahtevala 25% deželnih prispevkov. Tej zahtevi pa so se uprle vse stranke in v sredo je pododsek dovolil le 7-5%. Govornik pa predlaga 10%.

Posl. Hofmann je opozarjal vlado na potrebo raznih kanalov v Šleziji in uravnavo rek. Šlezija je bogata na naravnih zakladih, katere je treba vzdigniti.

Najpomembnejši je bil govor dr. Kaizla, ki je skušal ublažiti nasprotja med agrarci ki niso uneti za vodotoke, in med odločnimi zagovorniki vodnih stavb. Rekel je mej drugim: Za vodne stavbe so se v prvi vrsti ogreli tehniki, ki se hočejo ponašati z velikimi stavbami. Dalje vodne stavbe toplo zagovarjajo pristaši proste konkurence, in to so veliki kapitalisti. In končno so mnogi, ki menijo, da bode promet z blagom po vodotokih mnogo cenejši, nego po železnicah. Tehnikom se ne sme vse pritrditi, treba je imeti pred očmi tudi troške. Proti konkurenci vnanjih pridelkov in izdelkov imamo že sedaj varstvene carine. Torej ne smemo vnanjim trgovcem odpirati svojih trgov. Ako to storimo in potem varstveno carino še zvišamo, so vodotoki naravnost brez potrebe. Mi se moramo odločno upirati carinski zvezi z Nemčijo, o kateri sanja posl. Wolf. In kar se končno tiče voznih tarifov na vodotokih, moramo že danes najodločneje ugovarjati, da bi morala država vedno pokrivati le primankljaj, kakor se to godi pri državnih železnicah. Ako nekateri krogi že danes sodijo, da se vodotoki ne bodo obrestovali, potem je pametnejše, da se grade nove železnice, Z gotovostjo pa se sme že sedaj trditi, da bodo vodotoki železnicam mnogo škodili. Torej je treba mnogo previdnosti pri tem velikanskem podjetju. Odločno pa moramo zahtevati, da se ob enem tudi vode uravnava. Ako bi vodotoke gradili, a reke pustili neuravnane, potem smo podobni nagemu divjaku, ki si obleče frak in cilinder povezne na glavo. Agrarci se sicer ustavljajo vodotokom, a mej agrarci je velika razlika. So bogati agrarci, ki pridelujejo na Češkem mnogo pese in ječmena, drugi mnogo hmelja, a tretji le krompir in oves. Govorniku pa se čudno zdi, da se mnogi poslanci s Češkega upirajo vodotokom. Država je potrošila mnogo milijonov za Trst, za Dunaj, predarlsko železnico in železnice v Galiciji, a sedaj imajo pomisleke, ko vlada ponuja milijone za Češko in Moravsko. Konečno dr. Kaizl izjavi, da brez vodotokov ne bo železnice.

Dr. Baernreither priznava, da vodotoki v obče ne bodo mnogo koristili poljedelstvu, zato bode vlada morala na drug način podpirati poljedelstvo. Po njegovem mnenju je treba najprvo zgraditi vodotok od Donave do Odre in dalje do Krakova, ob enem pa Labo uravnati za plovitbo. Najvažnejše je sedaj vprašanje, koliko hočejo dežele prispevati, in v tem oziru se je treba z vlado sporazumeti.

Finančni minister dr. vitez Böhm-Bawerk opozarja na slabe finančne razmere in vprašanje, ali in koliko naj dežele prispevajo. Državni dohodki se sicer množe, a

treba je podpirati tudi druga podjetja. Zato bode treba le polagoma izvrševati velikanske načrte glede železnic in vodotokov. Dalje finančna uprava računa na prispevke udeležencev. Ti prispevki pa morajo biti višji nego 10%. Saj je Nižjeavstrija sama ponudila 7½ milijona, to je 20%. In 20% zahteva finančna uprava sploh od posameznih dežel, in sicer v obliki obrestij in amortizacijskih obrokov ter ob enem z državo. V nadaljni razpravi so govorili še dr. Chiari, Jaroš, Menger, Primavesi, Lindner, Wolf in Romanowicz.

V soboto je imel odsek zopet peturno sejo in je rešil pet paragrafov. Po daljšem pogajanju je finančni minister odjenjal ter pritrdil, da dežele prispevajo 12-5 odstotkov, to je osminko vseh troškov. Predlog glede zgradbe kanala v Galicijo je bil vsprejet s 26 glasovi proti 5. Poslanec Kaiser je izjavil, da agrarci ne bodo glasovali za vodotoke, ker finančni minister ni pojasnil, kako hoče pokriti večje državne troške in kako hoče vlada podpirati poljedelstvo.

Proračunski odsek.

V petek je imel tudi proračunski odsek sejo, ki pa ni bila tako mirna in gladka. Dr. Stranisky je naglašal, da parlamentarne razmere niso tako ugodne in gladke, kakor jih slikajo vladni in nekateri liberalni listi. Rane, katere je nemška obstrukcija zadala parlamentu in državi, so še vedno odprte. Delavnost državnega zbora je le navidezna in umetna. Vlada je storila češkemu narodu veliko krivico in sedaj ponuja milijone, da bi utešila glasove pritožbe. Gospodarske predloge ne izvirajo iz bogastva države, ampak iz potrebe, da vlada pokrije politično bedo. Poslanska zbornica je razkosana v razne stranke brez večine. In trdne večine ne bode, dokler ni rešeno narodno vprašanje. Tak parlament, ki se mora izogibati političnim vprašanjem, ni vreden svojega imena. Sedanja zbornica je le gospodarski svet vlade, in obstrukcija ni še pokopana. Češki poslanci so z obstrukcijo pokazali le svojo moč, a nadaljna obstrukcija bi škodila državi in koristila onim, ki si želé razpad države. Mi pa hočemo močno in neodvisno Avstrijo, ker le taka more braniti pravice svojih narodov. V tej zbornici pa je narodna sprava nemogoča. Čehi so sicer za spravo vedno pripravljeni, toda le na podlagi popolne ravnopravnosti. Čehi so še vedno v opoziciji proti vladi, dokler ni popravljena krivica z dne 17. oktobra 1899. Sedanja vlada nima nobenega političnega programa, zato bodo češki poslanci glasovali proti začasnemu proračunu.

Dr. Baernreither odgovarja predgovorniku, da njegove pretnje nasprotujejo postopanju čeških poslancev v drugih odsekih. Ustavovorni veleposestniki bodo glasovali za proračun.

Poslanec Robič naglašá, da vlada zanemarljivo in prezira kulturne in gospodarske koristi slovenskega naroda, zato slovenski poslanci nimajo zaupanja do vlade.

Ministerski predsednik dr. pl. Körber pravi, da vlada z velikim veseljem pozdravlja stvarno sodelovanje čeških poslancev. Vlada pa dobro ve, da tega ne delajo iz zaupanja do vlade, ampak z ozirom na koristi svojih volivcev. Vlada želi, da sedaj še mirujejo politična vprašanja in da zbornica dovoli proračun državi, ne vladi na korist. Pride kmalu čas, da vlada postavi na dnevni red tudi politična vprašanja. Tedaj naj zastopniki avstrijskih narodov odločijo, ali vlada zasluži zaupanje ali ne.

Dr. Schalk in Romanowicz izjavita, da bodeta s tovariši glasovala proti proračunu; Lupul, Kaiser in Barwinski se izjavijo za proračun, ki je bil vsprejet z večino glasov.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. maja.

Proračunski provizorij

je bil po preteku štirih let v petek zopet jedenkrat odobren v budgetnem odseku. S tem se je pričelo v Avstriji zopet redno ustavno delo, katero je za Badenijeve dobe onemogočila hrupna levičarska obstrukcija. Že dosedanja dela, kakor izvolitev delegatov, dovolitev vojaških novincev in velik broj

gospodarskih zadev, vse to je dokaz, da je zbornica pričela z resnim delom, a vse to dosedaj še ni premenilo protustavnega položaja, v katerem smo se faktično nahajali, ker je bil provizorij za prvo polletje uveljavljen s § 14. Za ta ugodni položaj imata zasluge jedino le desnica in pa dr. Körber.

Gospodarska zbornica proti poslanski zbornici.

V poslaniških krogih se govori, da gospodarska zbornica ne pritrdi predlogi o žgarnjarini v onem smislu, kakor jo je vsprejela poslanska zbornica. S tem bi se seveda stvar samo zavlekla in bi predloga morda ne bila rešena v pravem času. Budgetna komisija gospodarske zbornice je v sobotni seji res premenila prvotni načrt. Prememba sicer ni znatna, vendar bo pa bržkone predloga vsled nje morala romati nazaj v posl. zbornico. Poročevalcem v plenumu je določen dvorni svetnik dr. Beer. Pravijo, da je članom gospodarske zbornice na potu vsprejeti dostavek posl. Thurnerja. — S tem se pač ne pospešuje ugled zbornice in tako postopanje more parlamentarizem ravno tako oslabiti kakor obstrukcija.

Rusini in bodoče deželnozbornske volitve.

Rusini se na celi črti pripravljajo za prihodnji volilni boj v galicijski deželni zbor. Starorusinsko polit. društvo »Ruskoja Rada« objavlja v »Galicjaninu« oklice, v katerem pozivlja društvenike in prijatelje zatiranega naroda, naj obilno prispevajo v društvene namene, ker zahtevajo bližnje volitve v dež. zbor podvojeno delavnost društva. Istodobno poziva list »Dilo« mladorusinski »narodni odbor«, naj politični organizira tudi Rusine v Lvovu. Ta zastop, pravi imenovani list, je v prvi vrsti pozvan, da prične s politično organizacijo v Lvovu, kjer bo boj najbolj vroč in morajo Rusini vsekako odločno in samostojno nastopiti.

Demonstracija belgijskih socialistov proti papežu.

V petkovi seji belgijske poslanske zbornice se je vršila razprava o proračunu zunanje ministertva. Na vrsti je bila postavka za poslanika pri Vatikanu. Ko je desniški poslanec Dohet odločno ugovarjal proti oropanju papeževe svetne oblasti, so pričeli socialisti tako tuliti, da je moral predsednik pretrgati sejo. Seveda so liberalci tudi potegnili s soc. dem. in zahtevali, da se črta ta postavka v proračunu. Dobro je zavrnil združene nasprotnike zunanji minister, ki je izjavil, da ima Belgija dovolj razlogov biti zastopana pri Vatikanu z ozirom na visoko moralno avtoriteto, ki jo predstavlja papež. Zbornica je z veliko večino vsprejela to postavko.

Belgrajski dogodek.

Kakor blisk se je minuli teden po vsej Evropi raznesla vest iz Belegagrada, da pričakovane veselega dogodka ne bo. Razni židovski listi se obširneje pečajo s to zadevo ter naštevajo vsakovrstne podrobnosti, katerih pa seveda sedaj še nihče ne more potrditi. Resni politični listi se seveda pečajo s tem dogodkom le v toliko, kolikor pride v poštev njegova politična stran. Gre se namreč le za to, ali je Draga Mašin res goljufala svojega kralja ali pa je tudi kraljica v najboljši volji pričakovala veselega dogodka. Prvi slučaj, ki pa je po izjavi merodajnih krogov skoro do cela izključen, bi imel seveda za Srbijo in posebno njenega kralja zle posledice. Kralj bi se moral ločiti od kraljice, sam bi se morda odpovedal prestolu in tedaj bi bil konec vlade Obrenovičeve dinastije v največje veselje raznih, v inozemlju živečih pretendentov. Balkansko vprašanje bi bilo zopet kot prvo na dnevnem redu. Največ pa bi pri tem trpel popolno nedolžni, a že večkrat hudo izkušani srbski narod. — Vse to pa seveda odpade, ako so se na belgrajskem dvoru zmotili. Zmota je Aleksandru istotako zelo neljuba, a tolaži se še vedno lahko, da bo svojedobno vse popravljeno in zagotovljen obstanek njegove dinastije.

Črnot proti Burom.

Angleži so se v svojem obupnem stanju na južno-afriškem bojišču poslužili zadnjega, skrajno nečastnega sredstva. Naščuvali so proti Burom v okraju Vryheid njim itak gorke črnce. Posebno so pritisnili na rodova

Dinizulas in Usipubus. Kdo je povzročitelj tega za mogočno Anglijo sramotnega koraka, se sicer ne ve, vsekako pa je za njim sam lord Kitchener, ker trdi list »Natal Mercury«, da se je to zgodilo z vednostjo najvišjih vojaških krogov v deželi. Črnci so dobili nalog ropati in požigati pri Burih vse, kar jim pride pod roko. V okraju Vryheid so uropali že tisoč živine in jo izročili polkovniku Bottomelyju. Kot odškodnino jim je dovolil deseti del. Umevno je, da se bo ropanje in požiganje nadaljevalo tudi v drugih burskih okrajih.

Dopisi.

S svetih Višarij, 17. maja. V sredo ob treh popoldne vzeli smo vsak svojo gorjačo in jo mahnili po strmi poti na sv. Višarje. Hodili smo dobro uro po zeleni košenici mimo košatih bukev. Kar zagledamo sneg in kmalu smo ga imeli pod nogami. Čim višje tem debelejši. Že po ravnem utrudi človeka hoja po polzkem snegu, kaj šele, ako ga moraš gaziti po strmi gorski stezi. Nehote postojiš, da se oddahneš. Pot je vedno strmejša. Utrujeni željno pričakujemo trenutka, ko se bode prikazala prijazna višarska cerkev. Slednjič jo zagledamo skozi temno smrečje v kapli. Ginjeni pademo na kolena ter goreče pozdravimo ljubo višarsko Mater. Težavne hoje pa še ni konec. Pred nami je še lep kos strme poti. S podvojenimi močmi jo ubiramo med tihim smrečjem navkreber. V pol uri smo na ravni stezi; in zopet se prikaže prijazno Marijino svetišče. Svet je sedaj gol in cerkev se ne zakrije več našim očem.

Topiči zagrme, gori v stolpu pa neizrečeno milo zapoje višarski zvonovi, pozdravljajoč prihajajoče duhovnike. Nepopisljiv trenutek! Zdi se ti, kakor da slišiš mile glasove prelube nebeške Matere, ki te pozdravlja in kliče na svoje materino srce. Solza vesolja in ginjenja ti stopi v oči. Topiči grme, zvonovi pojo veselo naprej, kakor če bi se hoteli odškodovati za svoj sedemmesečni molk, mi pa slovesno korakamo proti Marijinemu svetišču. Pozabljen je ves trud. Čast Bogu, da smo tu.

Ker je vreme lepo, nudi se nam krasen razgled: tja proti Dobraču široka dolina in nižji griči v svoji divni spomladanski obleki, na drugo nasprotno stran proti Laškem pa velikansko sivo skalovje, odeto na več mestih v beli sneg! Res, lepšega, veličastnejšega sedeža si nebeška kraljica na Slovenskem ni mogla izbrati!

Nagledamo se veličastva božjega, pozdravimo višarsko Mater, potem pa moramo obrniti nekoliko pozornosti sitnemu žledcu. Ob osmih zvečer smo se zbrali v svetišču k pobožnosti sv. rožnega venca, ki se opravi to pct vselej tiho, ker Najsvetejšega še ni v cerkvi.

Drugo jutro je bilo krasno. Romarji so prihajali od blizu in daleč. Prišlo jih je blizu 130. Prvo sv. mašo je daroval ob 8. frančiškan iz Beljaka o. Laetus Kovač in imel primeren otvoritveni govor v slov. in nemškem jeziku; peto sv. mašo pa je imel pred. g. Jos. Kukačka, rodom Čeh. Na koru so peli Försterjevo latinsko mašo »in honorem s. Caeciliae«.

Ves višarski hrib je v debelem snegu. Po nekaterih krajih ga je čez dva metra, po drugih manj. A kopni hitro. Na več krajih se že kažejo velike lise »rdečega snega«.

Drugi teden bode prišlo kakor vsako leto več procesij. Po Višariih se že pridno dela pot za nje.

Dasi je še veliko snega in pot ne baš zlozna, vendar se ljudje tega ne strašijo, kajti danes v petek je zopet bilo precej romarjev. Ljubezen do Dev. Marije pa tudi prekrasen razgled, ki se nudi romarju od tukaj, pa gotovo privabi še mnogo mnogo romarjev gori kljub težavnemu potu. Dal Bog in Devica Marija!

O. Veselko.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. maja.

Volitve v bolniško blagajno ljubljansko. Včeraj so volili delodajalci. Pripoznati se mora, da se je sedanje načelstvo resno trudilo, da se je napravil red v bolniški blagajni, in pričakovati bi bilo, da se ob novih volitvah ne bo hotelo siliti s poli-

tiko na to nepolitično polje, tembolj, ker ni bilo nobenega povoda nad strogo nepristranostjo sedanjega načelstva. A v Ljubljani so ljudje, kateri ne morejo pozabiti, da se je pod kršč. soc. načelstvom prišlo na sled defraudacijam, ki so se prej vršile dolgo vrsto let v bolniški blagajni. Izdala se je parola, da se pri delodajalcih mora večiti sedanjega načelnika g. Kregarja, in po tej paroli se je delalo v petek, soboto in včeraj zjutraj na vse kriplje. Razni liberalni doktorji so se v družbi Jožefa Turka ml., kateremu se menda že davno sanja o voznjah bolniške blagajne, Trošta in dolgega postreška pehali po Ljubljani. Ljudje, ki poznajo resnost teh moč in nasprotno delavnost, trud in energičnost sedanjega načelstva, so zbili marsikak dovtip na račun Jožefa Turka ml. in voženj bolniške blagajne. Izdalo se je proti sedanjemu načelstvu nad 1200 volivnih listkov, imeli so najete postreške, ki so delili te listke, včeraj zjutraj pa so se pehali za Jožefa Turka celo nekateri kolesarji. Pomagalo ni nič, celo »Narod« ni mogel uplivati na razsodnost volivcev, ko je priobčil v soboto notico, v kateri je pozival vse svoje na volišče. Izjava »Naroda«, da bodo delodajalci imeli vpogled v gospodarstvo pri blagajni le ako volijo Turka, je vzbudila po Ljubljani mnogo zabave, tembolj, ker »Narod« niti z besedico ni mogel dokazati, da bi delodajalci pod načelstvom g. Kregarja ne imeli upogleda ali da bi pod sedanjim načelstvom ne bilo rednega gospodarstva. Mi smo se v tem boju držali rezervirano. Prepustili smo razsodbo popolnoma razsodnosti volivcev. Izid včerajšnjih volitev je bil, da je z znatno večino tudi pri delodajalcih prodrla lista, katero so priporočili krščanski socialci. To je strašno hudo vplivalo na Jožefa Turka, ki se je že pred volitvijo bahal, da njegova lista gotovo prodre. — Moža je ta nepričakovani izid tako razburil, da je pričel nad volivno komisijo upiti, razsajati in jo insultirati. Ker Turk z insulti ni prenehal, poklicala je komisija policijsko pomoč. V dvorano prišedša dva polic. stražnika pa sta ob pogledu na obč. svetnika Turka izjavila, da ne moreta razsajajoča odstraniti, temveč da bi to mogel storiti samo kak policijski uradnik. Komisija je dvakrat poskušala skrutinirati, a Turk s svojo družbo je obakrat z upitjem in razsajanjem preprečil delovanje komisije. Vseled tega je komisija skrutinij pretrgala in poslala na mestno policijo s pozivom, naj pošlje koga, ki bi bil vstanu mestnega svetovalca Turka z volivnega prostora odstraniti in tako omogočiti dovršenje volivnega akta. Na policiji so najprej izjavljali, da ima nalog priti na volišče g. svetnik Podgoršek, ter zagotovili, da ga gredo takoj stražniki po mestu iskat. Ker do pol 1 ure — skrutinij se je pričel že ob 11 uri dop. — od strani policije ni bilo nobene pomoči in tudi svetnika g. Podgorška ne, telefoniral je poslanec komisije direktno na dom gospoda Podgorška in le-ta je sedaj izjavil, da zadeva ni njegova stvar in da spada v področje obrtne oblasti (?!). Na to je šel poslanec komisije k g. svetniku Šešek, katerega pa ni našel. — To je trajalo do 3/4 na 1 uro. Turk s svojo kompanijo je še vedno oblegal volivno mizo in se ni ganil iz volivnega lokala in je bilo iz tega sklepati, da Turk hoče na vsak način skrutinij preprečiti. Očigled temu in ker od poklicanih mestnih faktorjev, kakor zgoraj povedano, ni bilo pričakovati nikake pomoči, je komisija sklenila, da se skrutinij prekine in se bo javno nadaljeval danes ob 6. uri zvečer v uradnih prostorih okrajne bolniške blagajne. Proti Turku in njegovi družbi pa se bo napravila kazenska ovadba, ker je njihovo nastopanje zabranilo izvršitev skrutinija. Ti dogodki mečejo jasno luč na razmere v Ljubljani. Menda se ne dobi na vsem svetu obč. svetnika, ki bi se tako obnašal napram javnemu organu, kakeršen je volivna komisija, in značilno je tudi, da policija ni dala zahtevane pomoči javnemu organu ter se je izgovarjala, da spada zadeva v področje — obrtne oblasti. Ob insulatih in razgrajanju obč. svetnika Turka je včeraj komisija ostala brez zahtevane pomoči! Razume se, da se bode storilo vse, da se take razmere primerno osvetle! Pokazalo se je pa včeraj tudi, kak lep »rede« bi vladal v okrajni bolniški blagajni, ako bi imel oblast nad njo — Jožef Turk!

Virilisti v kranjskem občinskem odboru Po § 17. občinskega reda je v Kranju kakih 15 meščanov virilistov, ki smejo vsled velikosti svojega davka vstopiti kot člani v občinski zastop. »Gorenjci« s silno jezo poroča, da je g. Karol Pollak pooblastil č. g. Antona Koblarja, kot zastopnika v kranjskem obč. odboru, gospa Helena Pavšlarjeva pa je imenovala svojim pooblaščenecem g. Ivana Cofa.

Slovesna otvoritev ceste Slovenskega plan. društva v Tnali. Med na prave, namenjene onim, ki hodijo na Triglav, je uvrstilo Slov. plan. društvo novo delo, cesto v Tnali. V dolini Krmi, ki vodi v treh urah od Mojstrane tja pod Triglav, je vredilo društvo v skalnatem terenu nad pol km dolgo široko cesto in je s tem omogočilo vožnjo po vsej dolini. Od konca Krme dospe se potem že v treh urah v društveno kočjo na Kredarici. Gradnja nove ceste v Tnali znači za udobnost turistov veliko, prepričali so se o tem udeleženci včerajšnje slovesnosti, ki jo je priredilo društvo. Po opravljeni sv. maši, katere so se izletniki udeležili, se je obhodilo novo cesto, lepo delo, ki ga je vodil v splošno zadovoljnost vodnik Klinar po dom. Požgane po navodilih, danih po gg. dr. Frischaufer in Aljažu. Ob zaključku obhoda je ocenil društven načelnik g. prof. Orožen v govoru pomen in namen ceste, zahvalivši vsakega posameznika, ki je bil udeležen pri izvršitvi cestne gradnje. G. univ. prof. dr. Frischaufer je v sledečem govoru pozivljaj občinarje, naj si cenijo obče koristne naprave, naklonjene ob velikih stroških po plan. društvu občini v korist, turistom v udobnost in naj nadslujejo v delu, čigar najtežavnejši del je opravilo društvo. V imenu občine je izrekel zahvalo občinski tajnik gosp. učitelj Jeglič, povdarjajoč veliko dobroto nove naprave, ki olajša občinam Mojstrana in Radovna spravljanje poljskih pridelkov iz Krme. Po obedu, pripravljenem prav skrbno v Šmerčevi gostilni, je sledil kot zaključek slovesnosti skupen izlet v dolino Vrata tja k Peričniku, ki je prav sedaj spričo obile vode najmočnejši.

Osebnosti. Provizorični gimnazijski učitelj gospod dr. Karol Osvald je imenovan pravim gimnazijskim učiteljem na gimnaziji v Ptuj. — V Ljutomeru je umrl c. kr. deželnosodni svetnik gospod J. Jesernig. — Poročil se je v Gradcu gospod dr. Herman Eisl, podtajnik v žel. ministerstvu, z gđ. Emo Mayer.

Cestni odbor ljubljanske okolice. Pri zadnji volitvi cestnega odbora ljubljanske okolice je bil izvoljen načelnikom g. Anton Belc, župan v Št. Vidu, podnačelnikom pa dež. posl. g. Fran Košak. Bivša liber. večina je zginita s površja.

Imenovan je v okrožju tržaškega višjega dež. sodišča avskultantom pravni praktikant g. dr. Viljem Dolenc.

»Naš Dom«, novi slovenski list, ki je naperjen proti ptujskemu nemškutarskemu »Štajarcu«, bode izhajal v 10.000 izvodih.

Umrli je v Hardu cesarski svetnik g. dr. Samuel Jenny, ki je znan po Kranjskem, ker je na lastne stroške v družbi z g. Pečnikom odkopal mnogo izkopnin na Vrhnikih. — V Gradcu je umrl bivši župan dr. Portugal.

Ljubljanski občinski svet je sprejel v sobotni seji dosedanjega »Narodovega« urednika Fr. Govekarja v mestno službo. Imenoval ga je konceptnim praktikantom. Dela pri mestni ubožnici so se tako-le oddala. Slikarska dela dobi gosp. Fr. Stare za 1782 K, plesarska dela trdniki Eberl za 1274 K, steklarska dela Aug. Agnola za 2157 K in vodovodno instalacijo Eckerju in Nollju za 2586 K; pri novi zgradbi dekliške šole so se oddala slikarska dela Francu Terdanu za 1218 K, plesarska dela Jožefu Makovcu za 1482 K in steklarska dela Franc Kollmanu za 1933 K. Instalacijska dela se bodo še enkrat razpisala. Dalje se je naročilo konsorciju Krimer in Petrin, naj preskrbi za to šolo notranjo opravo za 11.180 K. Dimenzija šolskih klopi se bode še določila. Vdovi poveljnika mestne straže Ivana Francelja se je določilo 400 K pokojnine in 300 K posmrtni četrti. Proti mnenju naučnega ministerstva se je določilo, da se ob zgradbi nove gimnazije na Vodnikovem trgu mora mej Mahrovo

hišo in gimnazijo napraviti ulica V upravni svet mestne hranilnice sta bila izvoljena g. Ubald pl. Trnkecy in g. Anton Klein. Podpora dr. Janu za zdravilišče nevrastenikov se ni dovolila. Nov trotoar se bode napravil od c. kr. tobačne tovarne od občinske meje na Viču. Stavbišča na prostoru stare bolnice sta kupila »Narodna tiskarna« in Ivan Hrihar po 20 K za kvadratni meter. Ponudba J. Kneza, ki hoče dati 12 K za kvadratni meter, se je odbila. Nekaj stavbinskih prostorov je ondi še dobiti. Novoimenovanemu portirju klavnice Jakobu Lumbardu se je plača zvišala na 800 K. Obč. svetnik gosp. Predovič je sprožil ob tej priliki nekaj jako umestnih opazk. Za razširjenje višje dekliške šole se je najelo II. nadstropje hiše g. Polzove ter se bodo dotični prostori zvezali z dosedanjimi prostori. Novi odbor ognjegasnega društva se je to pot naglo potrdil, dočim se soglasno izvolitev g. Zirnsteina pred meseci ni hotelo potrditi. Proti izvolitvi novega odbora je bil uložen rekurz, ki se je pa zavrnil, ne da bi se omenjalo posamezne točke v rekurzu. Govoril je o tej priliki za red v ognjegasnem društvu Jožef Turk, ki je kot ljubitelj reda na mitnicah za tako priporočanje zelo pripraven. — Mestna posredovalnica za delo je imela 5938 slučajev ter je imela 2375 K 20 vinarjev. O nasvetih, naj bi bila posredovalnica brezplačna, kakor tudi o ostalih nasvetih g. polic. svetnika Podgorška se ni niti razpravljalo.

Posebni vlaki v Postojno. Dne 27. t. m. (binkoštni ponedeljek) vozijo iz Ljubljane južni kolodvor, iz Trsta, Reke in Cormonsa posebni vlaki v Postojno z znatno znižano vožno ceno. Z vožno ceno je obnem poravnana vstopnina v postojnsko jamo. Podrobnosti se razvidijo iz dotičnih objav.

Občinske volitve v Dornbergu. Pri občinskih volitvah v Dornbergu so »naprednjaki« propadli.

V Ljutomeru so pri obč. volitvah v soboto zopet zmagali Nemci v drugem in prvem volivnem okraju.

Nagla smrt kolesarja. Laško kolesarsko društvo v Gorici je priredilo pretekli četrtek dirko od železniškega mostu pri Podgori pa do Viška. Pri dirki je pri mostu pri Versi nakrat Serafin Patscheider, sin lastnice nove kavarne na Corzu v Gorici, stopil s kolesa, prebledel ter se hkrati zgrudil na tla. V malo trenutkih je bil mrtev.

Sestanek zveze kršč.-soc. delavcev na Koroškem se je pretekli četrtek izborno posrečil. Okolu 400 delavcev osmih krščansko socialnih delavskih društev koroških je prihitelo na sestanek v Beljak. Na sestanku je govoril tudi P. Abel z Dunaja, ki sedaj pridiguje v Beljaku.

Ljubljanske novice. Novi odbor meščanske godbe se je sestavil tako-le: Načelnik je g. Velkovrh, podnačelnik g. F. Fabijan. Kapelnik bode odslej gospod Stern, ki je bil dolgo časa kapelnik godbe domačega pešpolka. — Zastrupila se je 23letna prodajalka gosp. Oroslava Dolence, Neža Gorjanc, v soboto. Prepeljali so jo v bolnico, kjer je umrla. Čuje se, da je po neprevidnosti izpila neko strupeno pijačo. — Elegantnega gospoda aretovala je včeraj policija. Aretacija je vzbudila precej pozornosti. Pripeljal se je aretovanec iz Celja, kjer se je v hotelu »pri Zvezdi« predstavljaj za Maksa Binova, kralj. dvornega virtuosa, ter jo popihal proti Ljubljani, ne da bi bil kaj plačal. V Ljubljani se je doglalo, da je aretovanec samo mizarski pomočnik Maks Schlegel iz Breslave. — Tativina. Dvornemu svetniku g. Šumanu je neznan tat iz predsobe g. svetnikovega stanovanja ukradel bicikelj v vrednosti 270 kron. — Radi nenravnega dejanja je aretovan krojaški pomočnik Mat. Anžič.

Vodstvo c. kr. poštnohranilnišnega urada na Dunaju razpošilja 150 stranij četverke broječo knjigo z naslovom: »Siebzehnter Rechenschafts-Bericht des k. k. Postsparkassen Amtes für das Jahr 1900.« Za naš list je pošta knjigo prinesla minolo soboto. Zavod začel je posloovati dne 12. januarja 1883, posluje torej osemnajst let, a letopis je po vrsti »sedemnajsti«, ker je

»prvi« letopis obsegal poročilo za dve leti obnem. Odkar zavod obstoji, ves čas naš list prinaša črtice iz zavodovih obvestil, ki jih isti v svet razpošilja v obliki mesečnih okrožnic in pa v svojih letopisih. Iz najnovejšega tiskopisa hočemo priložnostno posneti črtice, o katerih sodimo, da bi zanimala naše bralce. Za danes omenimo le toliko. Zavod je leta 1900 napredoval v vseh svojih panogah; čistega dobička dobil je za 4.266.101 K in se je na podlagi postavnih določil izročil poštini upravi; uradnikov je v mesecu decembru 1900 uradovalo 588 državnih, 122 definitivno nastavljenih, 1004 pomožnih, 213 kalkulantinek ali uradnikov spola ženskega, potem 58 uradnih in 66 pomožnih službenikov, k temu še 116 drugih strežnikov, skupaj torej 2197 oseb. V minolem letu se je po državi oživotvorilo 96 novih poštinih uradov z nabiralnicami poštnohranilničnimi, opustilo se je pa 6 poštinih uradov. Nabiralnico dobilo je tudi 5 ladij. Tako je koncem leta 1900 delovalo 5987 nabiralnic, t. j. proti 5892 v letu 1899 za 95 istih več.

Izlet. Včeraj so imeli prostovoljni učenci zagorske obrtne šole poučni izlet v Ljubljano, pod vodstvom svojega izbornega g. nadučitelja Lud. Stiasnyja. Ogledali so si dopoldne mestno elektrarno, v »Mestnem domu« orodje požarne brambe, in deželni muzej. Kosili so pri Lloyd. Popoldne so si pa ogledali strokovno šolo, na kar so se vsi zadovoljni zvečer vrnili v Zagorje.

Ulom v župnišče. V župnišče pri Št. Lenartu pri Vel. Nedelji je ulomil mej službo božjo tat in ukradl 33letnemu župniku č. g. Toplak u srebrno uro in ves denar.

Uboj. V Mojstrani je 12. t. m. ponoči hlapec Ant. Kuralt z Dovjega s kolom pobil na tla hlapca Jož. Berčana, ko je vasoval. Dobil je tako rano na glavo, da je tekom dveh dni umrl. Kuralta so že prijeli.

Camber aretiran. Lani v oktobru v trimesečni zapor obsojenega izdajatelja tržaškega »Avantija«, Riharda Cambera so v soboto odvedli v zapor, ker se sam ni hotel oglasiti za zapor.

* * *

Zmešnjava na beligradskem dvoru. Iz Belgrada se poroča najraznovrstnejših stvari. Poroča se, da se je v ministerskem svetu kralj Aleksander postavil za kraljico Drago in da je izjavil, da veruje v njeno odkritosrčnost in v to, da ga ni namenoma goljufala. Kralja menda tolaži izjava ruskega zdravnika, da bolezen kraljice Drage ni toliko opasna, da bi sploh izključevala potomstvo. Z druge strani se poroča, da je ministerski svet sklenil podati ostavko in da je priporočil kralju ločiti se od kraljice, ter Drago Mašin pregnati v kak ruski samostan. Kraljica je baje v postelji ter se h kraljici ne pusti baje niti zdravnikov. Peter Karageorgijević sedaj spretno ruje in je poslal na Srbsko mnogo agentov, ki hujskajo proti kralju Aleksandru.

Spomenik Krištofu Šmidu. V Thanausenu se postavi to spomlad slavnemu mladinskemu pisatelju Krištofu Šmidu spomenik, katerega izdeluje umetnik Müller v Monakovem.

Učitelji v Bukovini ne smejo več izstopiti iz službe in se podati k pošti, železnici itd., ker se je njih število v zadnjem času preveč skrénilo. Bo li ta naredba kaj koristila, se ne ve.

Porod v goreči hiši? »Amer. Slovenec« poroča iz Houstona, Texas, z dne 30. aprila: Velik požar je uničil včeraj zjutraj tri hiše in zgorelo je petero oseb, Job Copping, njegova žena in trije otroci. Ko so po požaru preiskavali razvaline, so našli poleg telesa žene Coppinga zgorelo dete, ki je bilo neki rojeno za časa požara.

Panameriška razstava. Dne 1. t. m. zjutraj so se odprla vrata panamerikanske razstave, ki bo kazala nekaj mesecev svetu pridnost, podjetnost, iznajdljivost, vstrajnost in znanost američanskih prebivalcev severnega in južnega dela. Prava slovesnost otvoritve razstave se je vršila danes. Prvo vstopnico je kupil William Hamlin, ki je plačal za to prednost malenkostno svoto 5.000 dol. — Obiskovalci so bili zelo zadovoljni z razstavo.

Kaj pa pravi „inteligenca“? Dr. Henrik Tuma v „Edinosti“ s strahom in grozo pravi, da »klerikalne Raiffeisenove posojilnice na Goriškem niso nič drugega nego klerikalne postojanke dr. Šusteršiča«. Kakor otroci vidijo povsod strahove, tako liberalci povsod vohajo — dr. Šusteršiča. »Rodoljub« piše, da so duhovniki »nevredni služabniki«, »kaze Kristusove nauke«, so »nekrščanski«, da »oznanjujejo za božjo besedo to, kar so si sami izmislili«, so »zeleni in izpitni«, »ščuvajajo«, uče, da je treba »pobijati in klati«, »ne poznajo ne Boga ne Kristusa, ampak le strah in sovraštvo«, na sodni dan bo Kristus pričal za liberalce! Klerikalci so »zavrtane božje uši«, »tercijske hinavke«, »zarobljeni majmonti«, »se v blatu in prahu valjajo«, hočejo ljudi »žive požreti«, so »popovska garda«, »babe love«, »imajo več vatlov predolge žnablje«. Tako pišejo ljudje, ki so toliko predrzni, da se imenujejo stranka »inteligence«! Ali ni sramota za vsakega, kdor se danes še imenuje liberalce?

Telefonska in brzojavna poročila.

Ponikva, 20. maja. Včerajšnji shod „Katol. bralnega društva“ na Ponikvi je bil razgnan. Na podlagi „Narodovih“ lažij so se liberalci, ki so doslej mislili, da je Ponikva njihova najbolj trdna trdnjava, obrnili do celjskega okr. glavarstva z zahtevo, naj shod prepove, ker se je bati nemirov. V resnici se od katol. narodne strani ni bilo bati nemirov, vendar je okr. glavarstvo shod prepovedalo in naročilo županstvu, da ga lahko z orožniki razžene. Odbor ni dobil o tem nobenega obvestila. Shod se je torej vršil. Navzočih okoli 600 ljudi. Otvoril je shod župnik č. g. Kreft, ker kmet Vrečko kot najnovejši liberalcec ni hotel ostati več predsednik katol. bral. društva. Za njim je govoril prefekt Korošec iz Maribora ter ožigosal „Narodove“ laži. Burno so zborovalci pritrdjevali njegovim besedam, da naj krščanske kmete vodijo samo kmetje - voditelji, kateri nimajo „Rodoljubovega“ programa. V tem je stopil na zborovalni prostor liberalni župan s policajem in dvema orožnikoma ter je shod prepovedal. Ljudstvo je protestiralo, prefekt Korošec je ljudstvo pozival, da se moramo kloniti postavi. Ko je ljudstvo izvedelo, da je župan imel ulogo v rokah že dopoludne, bilo je tako razburjeno, da je župan moral skrivoma zapustiti zborovalni prostor. Orožniki in sklicatelji so imeli težko stališče. Ljudstvo je gromovito protestiralo, da se pošilja nanj orožnike kot na razbojnike. Sklicateljem se je posrečilo za braniti, da ni prišlo do hudih konfliktov. S klici: „Ziveli krščanski kmetje!“ se je ljudstvo razšlo. Moralna zmaga naša.

Dunaj, 20. maja. (C. B.) Avstrijska delegacija se je danes konstituirala in izvolila svojim načelnikom princa Lobkovića, podnačelnikom pa vit. Jaworskega. Predsednik je v pozdravnem govoru omenjal evropskega miru vkljub boju v drugih delih sveta, spominjal se častne udeležbe avstro-ogerske

mornarice v Kini ter zaključil svoj govor s živio-klici cesarju.

Dunaj, 20. maja. Avstrijska delegacija je imela danes svojo prvo sejo. Mej hoch-klicem na Nj. Veličanstvo sta nemška radikalca Wolf in Iro demonstrativno zapustila zborovanje. Izvolili so se odseki: budgetni, peticijski in ustavni. Došlo je mnogo interpelacij od nemških radikalcev, med njimi ena, ki zahteva združenje Bosne in Hercegovine z Ogrsko. V tej interpelaciji je tudi žaljenje veličanstva.

Dunaj, 20. maja. (C. B.) Skupni državni proračun za leto 1902, ki ga je danes predložila vlada delegacijama, izkazuje 357,814,966 kron netto-potrebsčine ali 780.260 kron več kakor letošnji. Carinski preostanki se proračunavajo na kron 110,541.299 ali 14,497.950 manj kot v letu 1900. — Potrebsčina zunanje ministerstva se proračunava na 10,754.357 kron (več 334.373), vojne minister. na 342.568.542 kron (več 450.022). Od tega odpade naredno vojno potrebsčino 275,858.619 (več 2,399.447), na izredno 20,019.103 (manj 5,149.425), na redno potrebsčino za mornarico 30,803.200 (več 2,281.540), na izredno 15,887.620 (več 918.460) in na vojno potrebsčino za Bosno in Hercegovino 7,367.000 kron.

Dunaj, 20. maja. (C. B.) Odsek za vodna pota je danes vsprejel paragrafe 6—10 vladne predloge ter resolucijo posl. Romanovicza, vsled katere naj bi se določilo trasiranje šele po zaslišanju deželnih odborov prizadetih dežel.

Budimpešta, 20. maja. V zadevi profesorja Piklerja je preiskava končana. Vseučiliški senat je sklenil, vodjo demonstrantov, pravnika Köpödyja, za vedno izključiti iz budimpeštanske univerze, dva dijaka pa sta izključena za pol leta, pet dijakov je dobilo ukor.

Madrid, 20. maja. Volitve za poslansko zbornico so končane: 230 liberalcev, 70 konservativcev, 15 kat. disidentov, 18 liberalnih disidentov, 15 republikancev, 10 nac. unionistov, 6 karlistov, 1 socialist in 51 drugih.

Madrid, 20. maja. Volivni komisar v Barceloni je umorjen z bodalom.

Petrograd, 20. maja. Ruski car je v spomin udeležbe ruskih čet pri operaciji v Kini ustanovil novo svetinjo.

Pariz, 20. maja. „Agence Havas“ poroča iz Pekina, da je poslanik Pichon včeraj odpotoval v Francijo. Poslaniki, grof Waldersee z generali ter Čing in Li-Hung-Čang so se poslovili od njega.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
18.9 zveč.	734.9	13.8	brezv.	pol oblac.	
19.7. zjutr.	736.9	13.0	sl. sever	oblačno	0.0
2. popol.	736.8	19.2	sr. sever	pol oblac.	
19.9. zveč.	737.2	14.5	sl. jzh.	del oblac.	
20.7. zjutr.	738.4	11.4	brezv.	jasno	0.0
2. popol.	737.9	20.8	sl. sever.	sk. oblac.	

Srednja temperatura sobote 14.4°, normale: 14.4°.
Srednja temperatura nedelje 15.6°, normale: 14.5°.

Dunajska borza.

Dne 20. maja.	
Skupni državni dolg v notab.	98.55
Skupni državni dolg v srebru.	98.15
Avstrijska zlata renta 4%.	117.85
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron.	97.25
Ogerska zlata renta 4%.	117.40
Ogerska krona renta 4%, 200.	92.85
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	167.1
Kreditne delnice, 160 gld.	694.2
London vista.	240.42
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. valj.	117.47

Dne 18. maja.	
3-2% državne srečke l. 1864, 250 gld.	181.00
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	170.50
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	211.25
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron.	95.10
Tisne srečke 4%, 100 gld.	141.35
Dunavske vravnave srečke 5%.	259.00

Umrli so:
17. maja. Ivan Schöner, šolski učenec, 9 let, je v Ljubljani utonil ter so truplo našli za bolnišnico.
18. maja. Ana Čudovan, gostija, 77 let, Florijanske ulice 32, ostarelost.
19. maja. Josip Jerala, delavca sin, 3 leta, Trnovski pristan 10, plućnica.
V bolnišnici:
14. maja. Terezija Novak, dnarica, 53 let, kap.

532 1-1

Ivan Šesek, magistratni svetnik, naznanja vsem prijateljem in znancem prežalostno vest, da mu je dne 19. t. m. umrla ljubljena hčerka

VERA

v dobi 3 3/4 leta.

V Ljubljani, dne 20. maja 1901.

Mesto posebnega naznanila.

Iskreno zahvalo

v svojem, kakor tudi v imenu vseh sorodnikov izrekam vsem znancem in prijateljem za mnogobrojne dokaze tako tolažilnega sočutja povodom smrti mojega nepozabnega soproga, oziroma očeta, gospoda

Frana Čemažar-ja.

Posebno zahvalo pa se čutim dolžno izreči prečast. duhovščini, slav. vetera skemu društvu, osobito njega načelniku g. J. Mihaliću ter mnogobrojnim prijateljem pokojnika za častno spremstvo na njega zadnjem potu. Bog bodi plačnik!

Spodnja Šiška, dne 19. maja 1901.

530 1-1 **Antonija Čemažar.**

Zaloga šivalnih strojev

471 25-3

JAN. JAX v Ljubljani.

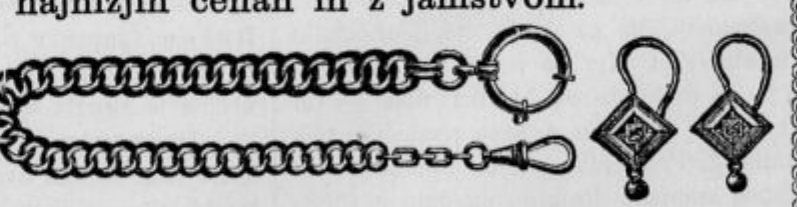
Dunajska cesta št. 17.

Zastopnik izvrstnih „Dürkopp“- in „Waffenrad“-koles.

— Po najnižjih cenah! —

Primerna birmanska darila

po najnižjih cenah in z jamstvom.

Zlate, srebrne, nikelnaste ure in verižice, zapestnice, uhane, broše, ovratne verižice, srčke, prstane, i. t. d.

Priporočam svojo največjo in bogato izbero in vljudno vabim slavno občinstvo na obilen obisk in ogled.

Ceniki brezplačno, tudi po pošti.

Z vsem spoštovanjem

Fr. Čuden

urar, in trgovina vse zlatnine in srebrnine.

— Solidna postrežba! —

Dunavske vravnave posojila l. 1878		100.50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94.25	
Prioritetne obveznice državne železnice	426.00	
južne železnice 3%	345.00	
južne železnice 5%	123.25	
dolenjskih železnice 4%	—	
Kreditne srečke, 100 gld.	399.00	
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	395.00	
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	49.50	
Ogerskega	25.25	
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	16.50	
Rudolfove srečke, 10 gld.	58.00	

Salmove srečke, 40 gld.	200.00
St. Genois srečke, 40 gld.	234.00
Waldsteinove srečke, 20 gld.	391.00
Ljubljanske srečke	58.75
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	280.50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6090.00
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	906.00
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	92.25
Splošna avstrijska stavbinska družba	162.00
Montanska družba avstr. pian.	468.50
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	445.00
Papirnih rubljev 100	254.50